

Årsrapport 2012 for Tanavassdragets fiskeforvaltning - Deanučázádaga guolástanhálddahus

Behandlet ved møte 19.-20. mars, sak 14/2013.

Lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget

Forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget ble vedtatt 4.02.2011 av Kongen i Statsråd. Forskriften følger opp finnmarksloven, der det er slått fast at lokalbefolkningen langs Tanavassdraget har særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, historisk bruk og lokal sedvane.

Forskriften hjemler et lokalt forvaltningsorgan for Tanavassdraget, Tanavassdragets fiskeforvaltning - TF. Forvaltningsoppgaver er bl.a. tilrettelegging av fisket, fiskeoppsyn, fangstrapportering og salg av fiskekort, informasjon mm. Regler for fisket etter laks i vassdraget følger imidlertid i all hovedsak av en norsk-finsk overenskomst, og den norske og finske staten vil fortsatt ha ansvaret for å sikre en bærekraftig utnyttelse av fiskeressursene.

Tanavassdragets fiskeforvaltning har ni medlemmer. De fiskeberettigede etter § De fiskeberettigede etter § med garnfiskerett velger fem av medlemmene. Kommunene Tana og Karasjok oppnevner hver to medlemmer med stangfiskerett.

Tana er grensevassdrag mellom Norge og Finland og ett av verdens største vassdrag med atlantisk laks. Vassdraget har en lang rekke små og store sideelver som er lett tilgjengelig for oppvandrende laks, og det er anslått at det finnes mer enn 30 enkeltstammer av laks i vassdraget. Et spesielt trekk ved Tana er den omfattende bruken av tradisjonelle fiskemetoder med bundne redskap som stengsel, drivgarn, settegarn og kastenot. Stangfisket er likevel betydelig, særlig på finsk side.

Fisk og fisket

Endringer av fiskeregler 2012 i Tanavassdraget

Norske myndigheter vurderer situasjonen for mange av laksebestandene i Tanavassdraget som kritisk. Relevante forskning- og overvåknings resultater viser en markant nedgang i laksebestandene i Tanavassdraget. På bakgrunn av bestandsstatusen samt status for forhandlinger/ kontakt mellom norske og finske myndigheter ba Direktoratet for naturforvaltning om innspill fra Tanavassdragets fiskeforvaltning og Fylkesmannen til alternative tiltak som kan spare gytelaks i vassdraget med virkning fra fiskesesong 2012. Med det som bakgrunn foreslo TF fiskebesparende tiltak for sesongen 2012.

I forbindelse med høringen har TF holdt 4 informasjonsmøter i Karasjok, Tana bru, Polmak og Bonakas. TF har deltatt ved et årsmøte i en fiskeforening i Båtgeng og ved lakseseminar i Sirma. I tillegg har TF orientert de finske fiskefelleskapene om endringsforslagene ved møte i Utsjok.

TF fikk i høringsrunden innspill som støtter reguleringsforslagene og noen som er imot å sette inn tiltak i 2012. Det fremkommer også ulike signaler fra forskjellige deler av vassdraget og ulike syn i fiskeriorganisasjonene og kommunene Tana og Karasjok.

Endringer av fiskeforskrifter

Forslag til endringene for lokale fiskekort omfatter §§ 2, 4 og 11, jf. forskrift om fisket i Tanaelvas fiskeområde og forskrift om fisket i de norske sidevassdragene til Tanaelva og om fiskekortpriser i den del av Tanaelva som ikke danner riksgrense. Drivgarnsfisket ble begrenset til fiske i 2 døgn i uka, mens fiske med stengsel og settegarn ble fastsatt til 10. juni – 10. august, fiske med ett bruk om gangen. Sesongkortprisen ble økt.

Fisketid for tilreisende fiskere ble justert til 1. juni til og med 10. august, fisketidene for sjørret var uendret. Døgnkortprisen for fiske fra strand og båt ble økt, og begrensingssoner i hovedsesongen ble prøvd ut i Seida – og Skiippagurrastryket.

Foreløpig oppsummering av årets sesong og innspill til mulige reguleringer

Mellom 8. – 14. november arrangerte TF 5 folkemøter i Tana og Karasjok med foreløpig oppsummering av fiskesesongen. Temaene var erfaringer fra årets tiltak, bespart fisketrykk og drøfting av mulige endringer av fiskeforskriftene for 2013 -14.

Videre ble TFs arbeid mot Miljøverndepartementets forslag til opphevelse av Tanaloven av 1888 ved lovproposisjon 86 L presentert, med TFs forslag til videreføring av Tanaloven av 1888 som særlov for fisket i Tanavassdraget.

Mer om salg – og fangststatistikk 2012 på norsk side i Tanavassdraget, se rapport jf. vedlegg

Økonomi

Inntekter fra salg av fiskekort benyttes av Tanavassdragets fiskeforvaltning i samsvar med forskriftens formål, jf. § 2, herunder til overvåking av fiskebestandene, tilrettelegging av fisket, oppsyn og administrasjon. ¾-deler av inntektene i 2012, er overføring fra Finland av fiskekortsalget i riksgrensestrekningen.

Etter forskriftens § 11 2. ledd skal inntektene fra salg av fiskekort avsettes på et disposisjonsfond for Tanavassdragets fiskeforvaltning. Disposisjonsfondet skal benyttes til å finansiere de oppgavene som er pålagt forvaltningsorganet.

TF disponerer eventuelt årsoverskudd etter § 11, 3 ledd 1.- 2. setning,

- A) Deler av driftsmidlene for det enkelte år skal settes av til et avsetningsfond som sikkerhet for fremtidig forvaltning og drift. Fondet kan også benyttes til ekstraordinære tiltak, og skal i slike tilfelle bygges opp til opprinnelig beløp så raskt så mulig.
- B) Ubrukte driftsmidler det enkelte år skal fordeles med 75 % til de fiskeberettigede, jf. § 3, og 25 % til avsetningsfondet, jf. § 11, 3. ledd 3. setning.

I fiskesesongen 2012 er det 344 fiskerettshavere etter § 3 i Tanavassdraget. I 2012 avsettes ikke deler av driftsresultatet jf. A), før fordeling ved årsoppgjørdisposisjoner.

TF driftsresultat før finansposter er overskudd kr 274 956, jf. regnskap.
Etter finansinntekter og utbetaling av utbytte til fiskeberettigede er årsresultatet på kr. 95 948

Iht. § 11, 3. ledd 3. setning utbetales kr. 287 250 til fiskeberettigede etter § 3. 344 fiskeberettigede for hver utbetalt kr 835 i utbytte.

Kr 95 948 avsettes til avsetningsfond som sikkerhet for fremtidig forvaltning og drift.

Fond

Fondskonto pr. 31.12.2012 er kr. 4 862 252,-

Regnskap 2012 med noter er vedtatt ved sak 13/2013, jf. vedlegg.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningene for fortsatt drift er til stede.

Skjellprosjektet

I 1972 startet skjellprøveprosjektet på finsk side i Tana. I 1997 begynte Laksebreveiere i Tanavassdraget - LBT innsamling av skjellprøver av laks. Skjellprøvene har siden da blitt samlet inn systematisk både av garn - og stangfiskere. Skjellutvalget nedsatt av LBT, har hatt ansvaret med å finansiere og organisere skjellprøveinnsamlingen fra 1997 frem til 2011. Utarbeiding av 2011-rapporten ble utført av TF.

I 2012 er skjellprosjektet organisert av TF. Det ble samlet inn 3 595 prøver fra norsk side av vassdraget, som er mest innsamlet på ett år. Direktoratet for naturforvaltning har delfinansiert prosjektet. Mer om skjellprøveinnsamling 2012, se prosjektrapport jf. vedlegg.

Sammensetning og arbeidet i TFs organer

Hjemmel

Kgl.res. av 4.02.2011 FOR 2011-02-04 nr.119 Forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget, Finnmark. Forskriften er hjemmelen til Tanavassdragets fiskeforvaltning - TF, og gjelder som vedtekter for TF.

Etter forskriften § 6 har Tanavassdragets fiskeforvaltning ni medlemmer med personlige stedfortredere. De fiskeberettigede etter § 3 velger fem av medlemmene på fellesmøtet, jf. § 8. Kommunestyrene i Tana og Karasjok oppnevner to medlemmer hver med personlige stedfortredere blant personer med rett til stangfiske, som ikke har rettigheter etter § 3.

Medlemmene skal oppnevnes innen utgangen av november i valgåret, og kan skiftes ut i funksjonsperioden.

Funksjonstiden er fire år og følger kommunevalgperioden. Leder og nestleder velges av Tanavassdragets fiskeforvaltning. De fiskeberettigede etter § 3 velger leder for perioden fra opprettelsen av forvaltningsorganet til utløpet av første hele periode. Deretter skal leder og nestleder rulleres hvert annet år mellom representanter for de fiskeberettigede og representanter oppnevnt av kommunene. Ved det første fellesmøte for fiskeberettigede i mars 2011, ble Helge Samuelsen valgt som leder i TF frem til oktober 2015.

Tanavassdragets fiskeforvaltning – Deanučázádaga guolástanhálddahus

TF har hatt følgende sammensetning i 2012:

Rolle: (TF leder, nestleder og TF medlem)	Navn	Personlig stedfortredere	Valgt av
TF leder	Helge Samuelsen	<i>Jorunn Sottinen</i>	Fiskeberettigede
Nestleder	<i>Ragnhild V. Kalstad</i>	Elin Sandvik	Karasjok kommune
Medlem	Mari Trosten	Trond Are Anti	Fiskeberettigede
Medlem	Ulf Trygve Ballo	<i>Elin M. Sabbabsen</i>	Fiskeberettigede
Medlem	Alma Helander	Hagbart Grønmo	Fiskeberettigede
Medlem	Bjarne Rikardsen	<i>Asbjørn Guttorm</i>	Fiskeberettigede
Medlem	Kjell H. Sæther	John Nystad	Karasjok kommune
Medlem	Ingrid Nordal	Mildrid Sofie Mudenia	Tana kommune
Medlem	Tor-Ørjan Store	Hartvik Hansen	Tana kommune

Arbeidet i 2012

TF har avholdt syv møter og har behandlet i alt 85 saker med vedtak iht. forskriftens krav. TF medlemmenes fremmøte har vært 92 %.

Etter forskrift har TF særlig krav til saksvedtak i forvaltnings- og driftssaker. Vedtak etter forskriftens § 9, § 10, § 11, § 12, § 13 og § 14 krever kvalifisert flertall (2/3). Det samme gjelder budsjettvedtak. Simpelt flertall kan kun anvendes ved behandling av fiskerett/laksebrev saker og ved behandling av andre høringssaker som ikke inngår i §§ 9-14.

Etter utnevning som statssekretær fratrådte Ragnhild V. Kalstad som nestleder og medlem i TF i september.

Jorunn Sottinen, Elin M. Sabbasen og Asbjørn Guttorm fratrådte etter eget ønske som stedfortrederne i TF i juni og august måned.

Tanaloven av 1888

Åpen høring om Lov forslag i Stortinget

TF leverte innsigelse til Miljøverndepartementets prosess og saksfremleggelse for endringer av finnmarksloven og Tanaloven. Tanalov av 23. juni 1888 nr. 1, om retten til fiskeri i Tanavassdraget som omhandler individuell fiskerett i Tanavassdraget, er ved forslag til Prop 86 L foreslått opphevet og inntas i Finnmarkslovens § 28 uten høringsprosess og uten at berørte fiskeretspart eller øvrig offentlighet er gitt mulighet til å ta del i prosessene, før det fremlegges som lovforslag til Stortinget. Tanalov saken er den enkeltsaken som TF har brukt mest ressurser på i 2012.

31.05.2012 arrangerte Energi – og miljøkomiteen åpen høring i Stortinget om Prop. 86 L (2011-2012) Endringer i lov om laksefisk og innlandsfisk mv., i lov om forvaltning av naturens mangfold og i lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke.

Tanavassdragets fiskeforvaltning – TF hadde sammen med Kárášjoga gielda – Karasjok kommune og Deanu gielda – Tana kommune felles fremføring for Energi – og miljøkomiteens åpne høring den 31.05.2012. Helge Samuelsen, Kjell H. Sæther og Hans-Erik Varsi representerte TF.

Seminar om Tanaloven av 1888 i Polmak

20. august arrangerte TF seminar i Polmak om Tanaloven av 1888 med den historiske bakgrunnen, og om Prop. 86 L (2011-2012) som omhandler bl.a. om endringer i

Finnmarksloven og Tanaloven i Polmak. 21. august var det møte i Karasjok med Ordføreren og administrasjon og Ordføreren i Tana.

Saksordfører for lovsaken Oskar J. Grimstad deltok, og møtte laksefiskere og kommunepolitikere i Tana og Karasjok.

Ved møter i oktober presenterte TF forslag til videreføring av Tanaloven av 1888 for fiskeberettigede og for politikere i Stortinget. Videre hadde TF informasjonsmøte om Tanaloven av 1888 og TFs forslag til videreføring av Tanaloven for Norske Lakseelver og Norges Bondelag i Oslo.

Lov seminar om Tanaloven i Stortinget

TF fikk gjennomslag for lov seminar i Stortinget i forbindelse med behandlingen av Prop. 86 L. Lov seminaret ble avholdt 25. oktober 2012 i Stortinget. Saken er en oppfølging etter den åpne høringen i Energi – og miljøkomiteen 31.05.2012 om Prop. 86 L forslag til endringer i Finnmarksloven av 2005 og Tanaloven av 1888 om retten til fiskeri i Tanavassdraget.

TF har brukt historisk – og juridisk ekspertise som bistand for å utarbeide utkast til endring av Tanaloven av 1888, som ble fremlagt på lov seminaret. Helge Samuelsen, Steinar Pedersen, Thoralf Henriksen og Hans-Erik Varsi representerte TF.

22. november komiteen ga enstemmig instilling til Stortinget om at Tanaloven av 1888 videreføres som særlov. Komiteen har ikke innvendinger til det materiell innholdet i regjeringens forslag, og anmoder regjeringen om å komme tilbake med forslag til endringer i 1888-loven, slik at materielle endringene blir ivaretatt uten at det blir en samordning i Finnmarksloven. 30. november vedtok Stortinget forslaget.

Møter og representasjoner

I 2012 har TF arrangert 10 folkemøter om fisket i Tanavassdraget. Videre har TF deltatt på:

- 5 årsmøter/lakseseminarer
- 5 arbeidsmøter om Norsk laksesenter
- Formøte i den norske delegasjonen til forhandlinger om ny overenskomst mellom Norge og Finland om fiske mv. i Tanavassdraget og deltatt i to forhandlingsmøter om reforhandling av avtale mellom Norge og Finland om laksefisket mv. i Tanavassdraget.
- 2 møter om fiske grenser med 4 soner i Tana

Andre møter

I 2012 har TF deltatt på følgende årsmøter og lakseseminarer:

- Årsmøte i Tanavassdragets laksefiskeforening – Deanučázádaga luossabivdosearvi - DLBS 3.03.2012 i Båteng. Fra TF Kjell-Magne Johnsen og Hans-Erik Varsi.
- Årsmøte i Utsjok fiskefelleskap den 23.3.2012. Fra TF Kjell-Magne Johnsen og Hans-Erik Varsi.
- 26. mars arrangerte Sirma bygdelag og Tana laksefiskeforening lakseseminar i Sirma. TF v/Kjell-Magne Johnsen og Hans-Erik Varsi la fram forslag til mulige fiskeregulerende tiltak i 2012.
- Møte med 4 fiskefellesskap i Utsjok den 29. mars 2012. Fra TF møtte Alma Helander, Kjell H. Sæther, Kjell-Magne Johnsen og Hans-Erik Varsi.
- 8. juni i Lakselv, Lakseelvene i Finnmark arrangerte lakseseminar. Fra TF deltok Hans-Erik Varsi.

TFs møter med organisasjoner og fiskere

I 2012 har TF prioritert møter med fiskere og bygder i elvedalens område. Laksebreveiere i Tanavassdraget - LBT er spesielt invitert til drøftinger og møter i 2012. Til TF møte 14. august inviterte TF fiskeorganisasjoner i Tana og Karasjok, Tana – og Karasjok kommuner og Sametinget til drøftingsmøte. Som tidligere, LBT valgte ikke å møte. Etter dette er LBT også invitert til møte.

I 2012 TF har arrangert/deltatt på 17 – s y t t e n – m ø t e r med fiskere i Tana, Karasjok og Utsjoki kommuner. I forhold til øvrige oppgaver, er det lite sannsynlig at TF i tiden fremover har mulighet til å videreføre like høy møteaktivitet. TF har hatt og har god kontakt med fiskere og organisasjoner, med unntak av med LBTs styre.

Norsk laksesenter

Etter påske i 2012 lanserte laksesentermiljøene i Namsos og Lærdal ideen om Norsk laksesenter for TF. Etter gjennomgang av utkast til prosjektide med tidsplan, fant TF leder og direktør i felleskap frem til at direktøren representerer TF i forprosjektarbeidet. TF er orientert om initiativet og prosjektideen ved styremøte i mai og august i år. Likeledes er Tana kommune tatt med i prosessen fra starten av.

Siden innspillet i april fra prosjekt «norsk laksesenter», har TF deltatt på følgende arbeids – og presentasjonsmøter i 2012:

- 1) 24. april på TFs administrasjon, Tana kommune v/ordfører og rådmann, fra TF Helge Samuelsen, Kjell-Magne Johnsen og Hans-Erik Varsi
- 2) 6. juni på Værnes, strategi og planleggingsmøte med representanter fra DN, NINA, KLV i Namsos, laksesenteret i Lærdal og TF ved Hans-Erik Varsi.

- 3) 25. juni i Miljøverndepartementet møte med statssekretær Henriette K. Westhrin sammen med delegasjon fra DN, NINA, KLV i Namsos, Lærdal og TF v/Hans-Erik Varsi.
- 4) 26. juni møte i Tana hvor prosjektet ble presentert. Tana kommune v/ordfører, varaordfører, rådmann, Karasjok kommune v/ordfører, Sametinget, Laksesenter prosjektet ved NINA og KLV og TF v/Helge Samuelsen, Ulf T. Ballo, Kjell-Magne Johnsen og Hans-Erik Varsi.
- 5) 28. november tlf. møte om foreløpig status i prosjektets budsjettdokument til MD, med DN, NINA, KLV, Lærdal, Tana kommune v/ordfører og TF v/Hans-Erik Varsi.

Reforhandling av avtale mellom Norge og Finland om laksefisket mv. i

Tanavassdraget

Miljøverndepartementet og det finske Jord – og skogbruksdepartementet har siden 2010 planlagt reforhandlinger om ny overenskomst om fisket i Tanavassdraget.

2. og 3. mai 2012 holdt den norske delegasjonen første møte i Kirkenes. TF var representert v/Helge Samuelsen og Tor Ørjan Store, videre Hans Erik Varsi og Kjell-Magne Johnsen.

Det første forhandlingsmøtet om ny avtale mellom Norge og Finland om laksefisket mv. i Tanavassdraget ble holdt i Polmak 19. - 21. juni 2012. TF var representert v/Helge Samuelsen og Ragnhild Vassvik Kalstad, videre i sekretariatet Hans-Erik Varsi og Kjell-Magne Johnsen.

Det andre forhandlingsmøtet ble holdt i Ivalo 10. - 12. desember 2012. TF var representert v/Helge Samuelsen og Tor Ørjan Store og Hans-Erik Varsi

Antall fiskeberettigede

I 2012 er 16 søknader om fiskerett etter § 3 innvilget, 3 laksebrev er inndratt og 10 laksebrev er registrert utleid.

TF merker at det er interesse både for å beholde - og å søke om fiskerett.

31.12.2012 har 344 personer fiskerett etter forskriftens § 3.

Administrasjon

Direktøren er øverst administrative leder i TF, og ivaretar ansvaret i samsvar med delegasjon fra TF til direktør.

- Hans-Erik Varsi er ansatt som direktør.
- Kjell-Magne Johnsen er engasjert i 3-årig prosjektstilling som leder for vassdrag og oppsyn. Johnsen sluttet i stillingen 1. november.

Fiskeoppsyn

Oppsynets primære rolle er å ivareta Tanavassdragets miljøverdier samt forebygge miljøkriminalitet. Oppsynet har ansvar for å håndheve gjeldende fiskeforskrifter for Tanavassdraget. Veiledning og informasjon er en viktig del av jobben. Andre arbeidsoppgaver er registrering, vedlikehold av hytter samt vedlikehold av informasjons- og soneskilter.

Tanavassdragets fiskeforvaltning har jf. § 12 i forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget- ansvaret for å organisere oppsyn med fisket. På riksgrensestrekningen skal oppsynet skje i samråd med Fylkesmannen i Finnmark- som har ansvar for å ha kontakt med finske myndigheter, og Statens naturoppsyn. På riksgrensestrekningen utfører oppsynet på norsk side felles turer i samråd med finsk oppsyn og SNO. Ved felles patruljer har norsk oppsyn lederskap på norsk side av grensen. På finsk side av grensen vil norsk oppsyn opptre som vitne og observatør. Dersom norsk oppsyn oppdager ulovligheter på finsk side rapporteres dette til finsk oppsyn samt oppsynsleder på norsk side.

Til oppsynslaget for sommersesongen 2012 ble det engasjert i alt 9 oppsynsbetjenter til primærområdene Tana og Karasjok, jf. rapport.

Direktørens innstilling:

TF vedtar fremlagte årsrapport 2012.

Suppleringsforslag:

Helge Samuelsen foreslår redigering av seminar om Tanaloven av 1888 i Polmak og suppleringsforslag til TFs presentasjon av forslaget. Hagbart Grønmo foreslår suppleringsforslag til siste avsnitt om Tanaloven i Stortinget. Ingrid Nordal foreslår suppleringsforslag til 1. avsnitt TFs møter med organisasjoner og fiskere.

Vedtak:

Direktørens innstilling til årsrapport med Samuelsen, Grønmos og Nordals suppleringsforslag enstemmig vedtatt.